

Kópavogsbær

SKÓLANÁMSKRÁ GRÆNATÚNS

Efnisyfirlit

Inngangur.....	3
Skólanámskrá leikskóla Kópavogs.....	4
Sýn á nám leikskólabarna	4
Leikur í samþættu og skapandi leikskólastarfi	5
Grunnpættir menntunar.....	5
Læsi og samskipti.....	5
Sjálfbærni og vísindi	6
Lýðræði og mannréttindi	6
Heilbrigði og velferð	7
Sköpun og menning.....	7
Hlutverk leikskóla	7
Leiðarljós leikskóla.....	8
Lýðræði og jafnrétti í leikskólastarfi.....	8
Leikur og nám	9
Sjálfsþróttinn leikur.....	9
Yngstu börnin.....	9
Valdefling	10
Fjölskyldun.....	10
Hlutverk kennara í leik barna.....	10
Námsumhverfi	10
Fjölskyldan og leikskólinn	10
Inngilding	11
Fullgilding	11
Farsæld barna	11
Skólaþjónusta	12
Tengsl skólastiga	12
Mat og eftirlit.....	13
Mat á námi og velferð barna	13
Mat á leikskólastarfi.....	13
Innra mat í leikskólum	14
Ytra mat í leikskóla.....	14
Starfsáætlun	15
Starfsfólk.....	15
Samstarf við foreldra	15
Foreldrafélag.....	15
Foreldraráð	16
Öryggismál.....	16
Áfallaráð	16

Inngangur

Leikskólinn Grænatún tók til starfa 1984. Hann er 3ja deilda leikskóli og þar dvelja börn á aldrinum 1–6 ára. Skólinn er við Fossvogsdal sem býður upp á fjölbreytileika í útiveru, náttúruskoðun og vettvangsferðum. Nafnið Grænatún er tilkomið vegna bóndabýlis sem stóð hér og nefndist Grænahlíð. Skólanámskrá Græntúns byggir á skólanámskrá leikskóla Kópavogs sem er samvinnuverkefni leikskólastjóra og leikskóladeildar Kópavogsbæjar.

Skólanámskrá leikskóla Kópavogs er samvinnuverkefni leikskólastjóra og starfsfólks leikskóladeildar Kópavogsbæjar. Skólanámskráin er grunnur að skólanámskrá hvers leikskóla og er endurskoðuð á fimm ára fresti. Tilgangur Skólanámskrár leikskóla Kópavogs er til að einfalda leikskólunum vinnu við eigin skólanámskrá. Skráning á hvenær fyrsta námskrá var gerð og hvenær hún var endurskoðuð. Hver Skólanámskrá öðlast gildi eftir að leikskólanefnd hefur staðfest hana að undargenginni umsögn foreldraráðs.

Skólanámskrá leikskóla Kópavogs

Skólanámskrá leikskóla Kópavogs byggir á Aðalnámskrá leikskóla frá 2011 og 2023, [Handbók um leikinn](#) 2023, lögum um leikskóla nr. 90/2008 og reglugerðum fyrir leikskóla.

Á grunni aðalnámskrár og skólanámskrá leikskóla Kópavogs mótar hver leikskóli sína skólanámskrá. Skólanámskrá fjallar um þau gildi sem starf leikskólans byggist á og þá hugmyndafræði sem tekið er mið af. Í skólanámskrá eiga einnig að koma fram þær áherslur og leiðir sem leikskólinn hefur ákveðið að fara í samskiptum við börn, starfsfólk, foreldra og nærsamfélagið.

Tilgangur skólanámskrár er:

1. Að tryggja börnum góðar aðstæður til náms í samræmi við gildandi lög og menntastefnu.
2. Að marka starfsramma stjórnenda, kennara og starfsfólks einstakra skóla við skipulagningu, framkvæmd og mat á skólastarfi
3. Að gera leikskólastarfið sýnilegra

Sýn á nám leikskólabarna

Leikskólastarf og leikskólauppeldi byggir á sérstökum uppeldisaðferðum og sérstakri hugmyndafræði. Þeir sem vinna að leikskólauppeldi sækja hugmyndir til kenninga, rita og rannsókna ýmissa fræðimanna um það hvernig börn læra og þroskast.

Uppeldi og menntun leikskólabarna er samvinnuverkefni allra kennara í leikskóla þar sem velferð og hagur barna á að vera leiðarljós í öllu starfi. Veita á börnum umönnun og menntun, búa þeim hollt og hvetjandi uppeldisumhverfi og örugg náms- og leikskilyrði.

Nám í leikskóla er samþætt og fer fram í leik, umönnun, samskiptum, skapandi starfi og hugsun þar sem hverju barni er mætt þar sem það er statt í námi og þroska.

Í leikskólum nota leikskólakennarar öll tækifæri sem gefast til að örva nám barna. Umönnun er stór hluti af leikskólastarfinu og er fólgin í því að annast börnin líkamlega og andlega af hlýju, áhuga og ábyrgðarkennd. Með slíkri umönnun skapast tilfinningatengsl og trúnaðartraust.

Starfshættir leikskóla mótask af umburðarlyndi og kærleika, jafnrétti, lýðræðislegu samstarfi, ábyrgð, umhyggju, sáttfýsi, virðingu fyrir manngildi og kristinni arfleifð íslenskrar menningar.

Starf leikskóla Kópavogs byggir á:

- [Lögum um leikskóla](#)
- [Aðalnámskrá leikskóla](#)
- [Reglugerð um starfsumhverfi leikskóla](#)
- [Lög um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna](#)
- Aldursskiptum námskrám leikskóla Kópavogs
 - [1-2ja ára, 3-4 ára, 5 ára börn](#)
- [Stefnum](#) og samþykktum Kópavogsbæjar
 - [Menntastefna](#)
 - [Mannauðsstefna](#)
 - [Jafnréttis- og mannréttindastefna](#)
 - [Umhverfisstefna](#)
 - [Stefna](#) Kópavogsbæjar gegn einelti, kynbundinni áreitni, kynferðislegri áreitni og ofbeldi á vinnustöðum (EKKO)
 - [Lýðheilsustefna Kópavogsbæjar](#)
 - Viðmið um málstefnu í skóla- og frístundastarfi
 - [Næringarstefna leikskóla Kópavogs](#)

Leikur í samþættu og skapandi leikskólastarfi

Í leikskólastarfi á að skapa sérhverju barni bestu leikaðstæður sem völ er á. Leikskóladagurinn inniheldur leik sem einkennist af skapandi og gagnrýninni hugsun og styrkleikar barnsins fá notið sín. Grunnþættir menntunar og námssvið leikskóla eru sjálfstæðir þættir sem fléttast saman. Einstök námssvið samtvinnast og hafa sviðin sín sérkenni og styrkjast með leiknum.

Grunnþættir menntunar

Börn læra í gegnum leik og daglegt starf innan dyra sem utan. Þau læra í samvinnu við önnur börn og þegar þau fá stuðning og hvatningu frá hinum fullorðnu. Í Aðalnámskrá leikskóla eru grunnþættir menntunar settir fram sem sex þættir. Þeir tengjast innbyrðis í menntun og skólastarfi og eru háðir hver öðrum. Með því að hugsa út frá þeim skapast heildarsýn um skólastarfið.

Þættirnir byggja á þeirri hugmynd að ekki verði virkt lýðræði án læsis á ták- og samskiptakerfi samfélagsins. Þættirnir byggja einnig á því að virkt lýðræði þrífist aðeins þegar stuðlað er að jafnrétti milli einstaklinga og hópa í samfélaginu. Mannréttindi allra verða ekki tryggð nema stuðlað sé að heilbrigði og velferð hvers og eins, og baráttu gegn mismunun og hvers konar ofbeldi, þar með töldu einelti. Grunnþættir menntunar eru ekki nýtt flokkunarkerfi námsþátta heldur skilgreindir til þess að skerpa markmið skólanna og tengja þau saman. Flest atriði skólastarfs má fella undir fleiri en einn grunnþátt og mörg þeirra undir hvern þeirra sem er.

Læsi og samskipti

Börn eru félagsverur sem nota ýmsar aðferðir til að tjá sig og eiga samskipti við annað fólk. Læsi í víðum skilningi þess orðs er mikilvægur þáttur samskipta. Læsi í leikskóla felur í sér að búa yfir þekkingu og leikni til að skynja, skilja, túlka, gagnrýna og miðla. Með texta er hér átt við talmál, myndmál, ritmál, tölur og önnur kerfi tákna. Það hjálpar börnum að lesa í umhverfið sitt og nota tungumálið á fjölbreyttan hátt. Stuðningur foreldra við uppbyggingu læsishæfni er mikilvægur og tryggja þarf stuðning með fjölbreyttum leiðum.

Læsisstefna Grænatúns er unnin í samræmi við Aðalnámskrá leikskóla og stefnu Kópavogsbæjar um mál og lestur. Lagt er upp úr góðri málörvun í daglegu starfi skólans. Ásamt daglegu tali, söngvum, þulum o.s.frv. er einnig unnið með *Lubbi finnur málbein* þar sem áhersla er lögð á mállhljóðin. Einnig er unnið með veðurfræðinga á elstu deildum leikskólans sem og þjóna þar sem börnin fá æfingu að tjá sig fyrir framan barnahópinn. Unnið er með sjónrænt dagskipulag í leikskólanum. Einnig er unnið með snemmtæka íhlutun en markmiðið með því verkefni er að öll börn í leikskólum Kópavogs nái hámarksárangri hvað varðar mál, tal og boðskipti og undirbúning hvað varðar lestur en handbókina er að finna á heimasíðu Grænatúns.

Samskipti í leikskólanum skipta miklu máli. Börnin eru í samskiptum við mörg börn allan daginn, í litlum eða stórum hópum. Börnin eru hvött til að sýna öðrum börnum umburðarlyndi og hjálpssemi. Samvinna, samkennd, tillitsemi og ábyrgðartilfinning eru mikilvægur þáttur í félagsþroska barna. Hæfni til samskipta er grundvöllur þess að lifa, starfa og leika sér með öðrum í sátt og samlyndi. Leikskólakennarar stuðla að því að öll börn njóti sín í samskiptum og læri að taka tillit til annarra. Stuðla að umburðarlyndi og leggja grundvöll að því að börnin verði

sjálfstæðir, hugsandi, virkir og ábyrgir þátttakendur í lýðræðisþjóðfélagi. Rækta tjáningar og sköpunarmátt barna í þeim tilgangi að styrkja sjálfsmynd þeirra, öryggi og getu til að leysa mál sín á friðsamlegan hátt

Sjálfbærni og vísindi

Markmið sjálfbærni er að börn og starfsfólk geri sér grein fyrir því að þau vistspor sem sérhver einstaklingur skilur eftir sig skiptir máli, í nútíð og um alla framtíð. Lýðheilsa þar sem hver einstaklingur ber ábyrgð á sjálfum sér og sinni heilsu er hluti sjálfbærni.

Sjálfbærni snýst um samspil umhverfis, efnahags, samfélags og velferðar. Sjálfbærni felur í sér virðingu fyrir umhverfinu, ábyrgð, heilbrigði, lýðræðisleg vinnubrögð og réttlæti ekki bara í nútíma heldur og gagnvart komandi kynslóðum. Þannig er óhugsandi að unnt sé að stuðla að mannréttindum án þess að jafnframt sé leitað eftir sjálfbærni og jafnvægi í þróun samfélagsins. Sjálfbærni er einnig háð því að hugað sé að jafnrétti þjóðfélagshópa. Lýðræði og mannréttindi og heilbrigði og velferð felast þannig í sjálfbærni en eru jafnframt sjálfstæðir grunnþættir menntunar.

Leikskólakennurum ber að ýta undir forvitni, ígrundun og vangaveltur barna. Jafnframt ber að ýta undir vísindalega hugsun og aðstoða börn við að sjá tengsl, orsök og afleiðingu og styrkja skilning þeirra á hugmyndum og hugtökum.

Lýðræði og mannréttindi

Leikskóli er vettvangur þar sem leggja á áherslu á gildi og starfshætti sem renna stoðum undir lýðræðislegt samfélag. Í leikskóla eru foreldrar, kennarar og börn samstarfsaðilar.

Í daglegu starfi leikskóla er lögð áhersla á að börn beri virðingu og umhyggju fyrir öðru fólki, þrói með sér samkennd, tillitssemi, umburðarlyndi og vináttu.

Í leikskóla er frumkvæði barna eflað og styrkt, þannig verða þau hæfari til að takast á við líf og starf í lýðræðissamfélagi. Þau eru hvött til að taka þátt í ákvörðunum sem varða líf þeirra og leik eftir því sem aldur og þroski leyfa.

Í leikskóla fá börn tækifæri til að læra að leysa deilur á jákvæðan hátt, gleðjast með öðrum, lifa í sátt við sig og umhverfi sitt. Virða skal rétt allra óháð kynferði, bakgrunni, aðstæðum eða getu. Með því að stuðla að jafnrétti kynjanna er lagður grunnur að velferð einstaklinga, fjölskyldna, atvinnulífs og samfélagsins alls. Leikskólar Kópavogs starfa eftir Jafnréttisáætlun Kópavogsbæjar þar sem meðal annars kemur fram að stuðla skuli að jafnrétti á sem víðtækustum grunni einnig er fjallað um jafnrétti í sameiginlegum hluta aðalnámskrár fyrir leik- grunn- og framhaldsskóla.

Í jafnréttisáætlun Grænatúns er lögð áhersla á að gæta jafnréttis í gegnum allt starf skólans og koma fram við alla kennara, starfsmenn, börn og foreldra af virðingu. Jafnréttisáætlun Grænatúns er aðgengileg inn á heimasíðu leikskólans.

Heilbrigði og velferð

Heilbrigði byggist á andlegri, líkamlegri og félagslegri vellíðan. Það ræðst af flóknu samspili einstaklings, aðstæðna og umhverfis. Í leikskóla læra börn um hollt mataræði, hvíld, hreinlæti, hreyfingu og að tileinka sér heilbrigðan lífsstíl. Hreyfing er börnum eðlislæg og stuðlar að vellíðan. Hreyfing hefur í för með sér gleði og ánægju og í gegnum hana læra börn að takast á við daglegt líf og nýjar aðstæður. Gefa þarf börnum tækifæri til að njóta styrkleika sinna sem er lykilþáttur í að byggja upp jákvæða sjálfsmynd. Mikilvægt er að mynda góð og nán tengsl við börnin og þar skipar umhyggjan stóran sess í starfi leikskóla.

Matseðill leikskólans Grænatúns byggir á matseðli Heilsustefnunnar sem hugar að hollri og góðri næringu fyrir börn skólans. Einnig fara allar deildir skólans í hreyfitíma einu sinni í viku. Það er mikil áhersla lögð á útiveru í skólanum sem og vettvangsferðir í nærumhverfi leikskólans. Þannig fá börnin tækifæri, tíma og rými til hreyfingar sem skapast í útiverunni.

Sköpun og menning

Barnamenning er samofin öllu starfi leikskóla og tengist leik barna, lýðræði, skapandi starfi og þjóðmenningu. Sköpun í leikskóla á fyrst og fremst að beinast að sköpunarferlinu, gleðinni, tjáningunni, könnuninni og náminu sem á sér stað þegar hugmyndir, tilfinningar og ímyndun fær að njóta sín.

Sköpun er nauðsynlegur þáttur í allri menntun og nær þannig til allra annarra grunnþátta. Sköpun er mikilvægur þáttur í öllu námi og starfi, ekki einungis í listmenntun. Allir grunnþættirnir eiga sér rætur í gagnrýninni hugsun, ígrundun, vísindalegum viðhorfum og lýðræðislegu gildismati.

Hlutverk leikskólakennara felst m.a. í því að velja leiðir sem hvetja til sjálfstæðra vinnubragða og skapandi hugsunar og gera barninu kleift að nálgast efnið frá mörgum hliðum.

Í Grænatúni er lögð áhersla á að barnið fái að kanna og prófa sig áfram í sköpun sinni hvort sem það sé í myndlist, útiveru eða frjálsum leik. Hefðir eru ákveðin menning og tengsl við sögu okkar og fortíð. Í leikskólanum kynnist barnið ýmsu í menningu samfélagsins. Elstu börnin fara í ýmsar vettvangsferðir á sögulega staði í menningu okkar en einnig eru ýmsir dagar haldir hátíðlegir eins og dagur íslenskrar tungu, jólahefðir, Þorrablót o.s.frv.

Hlutverk leikskóla

Í aðalnámskrá leikskóla er að finna áherslu á gildi leiksins og mikilvægi lýðræðis og jafnréttis í öllu leikskólastarfi. Sett eru fram leiðarljós leikskólastarfs og fjallað um námssvið leikskóla. Áhersluþættir námssviðanna endurspeglar grunnþætti menntunar og þar má finna þá hæfniþætti sem börn í leikskóla eiga að fá tækifæri til að tileinka sér.

Leiðarljós leikskóla

Leikskólinn er fyrsta stig skólakerfisins og upphaf formlegrar menntunar einstaklinga. Leikskólaaldurinn er mikilvægur tími náms og þroska. Í samstarfi við foreldra á leikskólinn að kappkosta að veita öllum börnum tækifæri til að njóta barnsku sinnar ásamt því að stuðla að öryggi þeirra og vellíðan. Leggja ber áherslu á styrkleika barna og hæfni og að litið sé á þau sem fullgilda þátttakendur í samfélagi leikskólans. Í leikskólastarfi mynda hugtökin uppeldi, umönnun og menntun eina heild þar sem börnum er sýnd virðing og umhyggja.

Leikskólinn Grænatún tekur mið af og vinnur eftir þeim markmiðum sem lög um leikskóla kveða um. Helstu áherslur í starfi eru virkt nám barnsins, að barnið læri með því að framkvæma og gera tilraunir sjálft. Í grundvallaratriðum byggjum við starf okkar á hugmyndafræði uppeldisfrömuðarins John Dewey (1859-1952) sem lagði megináherslu á að virkja athafnaþörf barnsins og vekja áhuga þess. „*Learning by doing*“ að læra með því að framkvæma voru einkunnarorð hans hugmyndafræði. Þar á barnið sjálft að vera í brennidepli og skólinn á að miðast við þarfir þess og áhuga. Einkunnarorð leikskólans Grænatúns eru „leikur og gleði“ og leggjum við mikið upp úr þeim í öllu starfi okkar í leikskólanum.

- Örugg börn eru glöð börn.
- Glöð börn eru leikandi börn.
- Leikandi börn eru skapandi börn.
- Skapandi börn ná eins langt og þau vilja.

Lýðræði og jafnrétti í leikskólastarfi

Kópavogur er samfélag sem byggir á lýðræðislegum vinnubrögðum og hluti af því er að leikskólarnir vinni eftir Heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna. Unnið er til að mynda að því að stuðla jafnvægi milli þriggja stöða sjálfbærrar þróunar; hinnar efnahagslegu, félagslegu og umhverfislegu, að börn, foreldrar og starfsfólk leggi sig fram við að gera það sem þeir geta til að stuðla að sjálfbærni jarðar á öllum sviðum.

Unnið er með Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna í leikskólum Kópavogs. Lögð er áhersla á að vinna með grunnstoðirnar fjórar sem eru eftirfarandi greinar; grein tvö sem fjallar um jafnræði og enga mismunun, grein þrjú sem fjallar um að við gerum ávallt það sem er barni fyrir bestu, grein sex sem fjallar um rétt barns til að lifa og þroskast og að síðustu grein tólf sem fjallar um rétt barns til að tjá sig. Á vefnum [Barnasáttmálinn](#) má finna fróðleik um hann og þar eru einnig upplýsingar um Barnasáttmálann á hinum ýmsu tungumálum.

Leikskólar Kópavogs vinna eftir hugmyndafræði Réttindaskóla UNICEF þar sem sáttmálinn er til grundvallar í öllu starfi og hefur hluti af þeim hlotið viðurkenningu eða hafið innleiðingarferli.

Grænatún hóf innleiðingarferli Réttindaskóla UNICEF haustið 2023 og varð Réttindaskóli í júní 2025. Í Réttindaskólum er lögð áhersla á að byggja upp lýðræðislegt umhverfi með því að rækta með markvissum hætti þekkingu, leikni og viðhorf sem hjálpa börnum að verða gagnrýnir, virkir og hæfir þátttakendur í nútímasamfélagi.

Lýðræði og mannréttindi fléttast í gegnum allt starf leikskólanna og kallast á við grunnstoðir Barnasáttmálans.

Leikur og nám

Leikur er meginnámsleið barna, gleðigjafi og veitir vellíðan. Leikurinn er menning í mótun í allri sinni fjölbreytni og kjarninn í uppeldisstarfi allra leikskóla. Í leik felst félagsleg sjálfbærni í að skapa samfélag þar sem öll börn eru velkomin og hafa tækifæri til að tilheyra, taka þátt og læra þar sem gagnkvæm umhyggja er höfð að leiðarljósi. Að tilheyra er að taka virkan þátt í leik með öðrum og að vera hluti af hópnum og veitir það börnum ánægju.

Börn eiga að fá tækifæri til að leika sér á eigin forsendum, en jafnframt er það ábyrgð leikskólakennara að vera til staðar, styðja við leikinn og taka þátt í honum á forsendum barnanna og leiksins. Grunnþættir menntunar og námssvið leikskóla eru sjálfstæðir þættir sem fléttast saman í leik barna.

Sjálfspróttinn leikur

Börn hafa útskýrt athafnir sínar sem leik þegar þau hafa frumkvæði og stjórn, geta tekið sér hlutverk eða skapað ímyndaðar aðstæður, notað efnivið á fjölbreyttan hátt og sett reglurnar sjálf. Það að börn hafi frumkvæði að leik tengist því að hafa frelsi til þess að velja hvar þau eigi að leika, hvert þema leiksins er, hvenær leikur hefst, hvenær hann endar og hvaða efnivið eigi að nota.

Þá þurfa börn einnig að geta valið sér leikfélaga, því vinátta og félagsleg tengsl eru þeim mjög mikilvæg. Börn þurfa tíma til þess að undirbúa athafnir sínar, þau þurfa viðeigandi efnivið, tungumál og stuðning, en þannig er líklegt að úr verði leikur sem þau geta viðhaldið, þróað og lært af. Börn þurfa ekki umbun fyrir þátttöku sína í leik; leikurinn er umbun í sjálfum sér.

Yngstu börnin

Leikur yngstu barna einkennist af líkamlegri tjáningu, áhuga þeirra og þörfum og því þarf að skipuleggja námsumhverfið út frá barnahópnum hverju sinni. Félagsleg einkenni koma snemma í ljós og eru til staðar í samhliða leik yngstu barna. Þau viðhalda leik með því að nota meðal annars augnsamband, líkja eftir athöfnum hvers annars og tjá sig með hljóðum og orðum.

Valdefling

Valdefling barna er mikilvægur þáttur í leikskólastarfi, að börn geri sér grein fyrir styrkleikum sínum og læri að byggja á þeim í merkingarsköpun sinni. Að umhverfi sé skipulagt á þann hátt að börn geti valið svæði, félaga og nálgast efniviðinn sjálf stuðlar að valdeflingu þeirra.

Fjölskynjun

Umhverfi leikskóla á að örva fjölskynjun og styðja við sköpunarkraft barna svo sem með myndsköpun, tónlist, dans, leikrænni tjáningu, vinnu og leik með orð og efla þannig á sama tíma fjölskynjun í leik.

Hlutverk kennara í leik barna

Leikskólakennarar þekkja leik barna, þeir virða og hlúa að honum, gefa honum tíma, rými og skipuleggja leikumhverfið. Í leik taka börn þátt í lýðræðislegum athöfnum þegar þau setja fram eigin hugmyndir og virða sjónarmið annarra. Leikskólakennarar fylgjast með leik barna og veita athygli því sem þar gerist, taka þátt í leiknum beint eða óbeint, gefa þeim tækifæri til að þróa og dýpka leikinn sem eflir þau um leið í námi og þroska.

Í leikskólanum Grænatúni er unnið með ýmis námsefni. Við vinnum með *Vínáttu* sem er forvarnarverkefni Barnaheilla gegn einelti. Táknmynd vínáttunnar í verkefninu er bangsinn Blær sem öll börn leikskólans fá í upphaf skólagöngu og fylgir hann þeim allt þar til þau útskrifast en meðfram því eru einnig unnin ýmis verkefni. Leikskólinn vinnur einnig með *Lubbi finnur málbein* þar sem farið er yfir máhljóðin. Einnig er unnið með *Numicon* kubbana en meginhugmynd þeirra er að börn skilji og átti sig á að tölustafir eru ekki bara tákn sem hafa verið sett niður á blað af handahófi, heldur mynda þeir skipulagt kerfi þar sem alls konar mynstur koma fyrir.

Námsumhverfi

Í leikskóla þarf að skapa börnum á þeirra forsendum þau skilyrði til náms og vellíðan til að stuðla að farsæld. Börn kanna og skilja umhverfi sitt á margbreytilegan hátt. Þau hlusta, bragða, handfjatla, flokka, bera saman, rannsaka og draga ályktanir.

Í leikskóla á skipulag, hönnun og nýting námsumhverfis að endurspeglar þau viðhorf og gildi sem liggja að baki leikskólastarfinu hvað varðar húsnaði, búnað, leikvöll og nærumhverfi.

Leikskólakennarar skapa fjölbreytilegt leikumhverfi sem vekur forvitni barna og ýtir undir ímyndunarafl þeirra, sköpunarkraft og tjáningu, þannig að hugmyndir þeirra fái að njóta sín.

Í leikskóla hafa börn aðgang að fjölbreyttu leikefni þar sem leiknum er gefið nægilegt rými í dagskipulaginu. Börnum er gefið tækifæri til að þróa leik sinn og dýpka.

Fjölskyldan og leikskólinn

Í leikskólanum er lögð áhersla á að samstarf heimilis og skóla byggir á gagnkvæmum skilningi og virðingu fyrir viðhorfum og þekkingu hverra annarra. Samstarf þetta byggir á þeirri forsendu að foreldrar beri meginábyrgð á uppeldi barna sinna. Mikilvægt er að þessir aðilar geti treyst hver öðrum, deilt sjónarmiðum sínum og tekið sameiginlegar ákvarðanir er varða börnin.

Virk þátttaka í leikskólastarfi er mikilvægur undirbúningur fyrir farsæla skólagöngu og getur lagt grunn að virkri samfélagsþátttöku. Í leikskólanum er áhersla lögð á að öll börn nái árangri í námi og leik, beri virðingu fyrir hvert öðru, standi vel að vígi félagslega og fái jöfn tækifæri til að vera stolt af bakgrunni sínum og menningu. Að börn með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn kynnast tungumálinu og möguleikum þess og nýta tækifærin sem gefast í daglegu leikskólastarfi.

Inngilding

Að tilheyra samfélagi leikskólans hefur jákvæð áhrif á vellíðan barna, þau finna að á þau sé hlustað, geti tekið virkan þátt og upplifa sig sem hluti af heildinni. Inngilding vísar til margbreytileika þar sem jaðarsetning vikur og felur meðal annars í sér að virða ólíkan menningarbakgrunn, tungumál og tjáningarform. Með inngildingu byggjum við sterkt og opið samfélag þar sem öllum býðst að taka þátt á eigin forsendum. Inngilding hefur margar birtingarmyndir og snýst um að skoða ólíkar þarfir, ólíkra einstaklinga, til að öll geti upplifað jöfn tækifæri.

Leikskólar Kópavogs styðjast við [móttökuhandbók](#) sem veita starfsfólki upplýsingar og ráðgjöf varðandi móttöku og innritun barna með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn. Tilgangurinn er að bæta aðferðir leikskólanna við móttöku barnanna og gera þær enn skilvirkari, þannig að börn og foreldrar þeirra upplifi sig velkomin og örugg í nýjum leikskóla.

Leikskólinn Grænatún fylgir viðmiðum um málstefnu í skóla- og frístundastarfi. Við leggjum áherslu á að kenna og þjálfa íslensku í námi og leik. Starfsfólk er meðvitað um að hafa orð á öllu í gegnum leikskóladaginn og að endurtekningar skipta miklu máli. Lögð er áhersla á virðingu og vinsemd gagnvart einstaklingum með fjölbreyttan tungumála- og menningarbakgrunn. Einnig hafa allir foreldrar rétt á því að nota túlkapjónustu ef þess þarf í foreldraviðtölum og öðrum samskiptum við starfsfólk.

Fullgilding

Fullgilding er hluti af grunnþörf einstaklinga um að tilheyra hópi í gagnkvæmum félagslegum tengslum, stöðum eða hlutum. Það vísar til dæmis til félagslegra samskipta barna, þátttöku þeirra og þess að tilheyra leikskólasamfélaginu. Fullgilding getur haft áhrif á nám, hegðun, líðan og sjálfsmynd. Umhverfið getur stutt við og hindrað fullgildi barna og því þarf að huga að rými og efnivið.

Farsæld barna

Á Íslandi hafa ný lög um samþætta þjónustu í þágu farsældar barna tekið gildi. Farsæld vísar í aðstæður þar sem barn getur náð fullum þroska og heilsu á eigin forsendum til framtíðar. Lögin tryggja síðan að börn og fjölskyldur þeirra falli ekki á milli kerfa og barnið verður þannig hjartað í kerfinu. Það getur verið flókið að fá aðstoð við hæfi og vita hvert eigi að leita eftir henni en [hér](#) er hægt að kynna sér breytingarnar nánar. En til þess að styðja við að börnin fái rétta þjónustu, frá réttum aðilum, á réttum tíma geta þau óskað eftir [samþættri þjónustu](#) í þágu farsældar barna. Samþætt þjónusta er samhæfð stuðningsþjónusta með áherslu á samvinnu og greiðari boðleiðir á milli mennta-, velferðar- heilbrigðis- og tómstundakerfis. Samþættingin getur verið tímabundin vegna ákveðinna aðstæðna sem upp koma eða langvarandi.

Barna- og fjölskyldustofa ([BOFS](#)) styður jafnframt við samþættingu þjónustu með leiðbeiningum og stuðningsefni fyrir þá sem þjónusta börn og foreldra, auk upplýsinga til barna og foreldra þeirra.

Skólaþjónusta

Skólaþjónusta mótask af heildarsýn á aðstæðum og hagsmunum barna, ásamt virku samstarfi við foreldra. Lögð er áhersla á að stuðla að farsælu skólastarfi og er það gert m.a. með fræðslu til þeirra sem hafa með málefni barna að gera, upplýsingaöflun um nám og líðan þeirra og samstarfi við þá aðila sem standa utan við skólasamfélagið og sinna forvörnum. Við skipulag og framkvæmd skólaþjónustunnar skulu eftirfarandi áherslupættir hafðir til hliðsjónar: snemmtæk íhlutun, samvinna og fræðsla. Áhersla er jafnframt lögð á snemmtækt mat á stöðu barna og ráðgjöf með það að markmiði að þau fái kennslu, stuðning og þjálfun við hæfi í skóla án aðgreiningar.

Sérkennslustjórar starfa í leikskólum Kópavogs og veita m.a. ráðgjöf til foreldra, bera ábyrgð á og stjórna skipulagningu, framkvæmd og endurmati sérkennslunnar. Sérkennslustjóri er faglegur umsjónarmaður sérkennslu í leikskólanum og annast frumgreiningu og ráðgjöf til starfsfólks. Hann ber ábyrgð á miðlun upplýsinga milli sérkennsluráðgjafa/verkefnastjóra skólaþjónustu og starfsfólks leikskólans. Ásamt því að hafa umsjón með uppeldis- og námsgögnum leikskólans sem tengjast sérkennslu.

Önnur sérfræðiþjónusta s.s. þjónusta sálfræðinga, iðjuþjálfar, talmeinafræðinga og sérkennsluráðgjafa er veitt gegnum leikskóladeild menntasviðs Kópavogs.

Við upphaf skólagöngu í Grænatúni á sér stað móttökusamtal á milli deildarstjóra og foreldra þar sem farið er yfir spurningarlista þar sem m.a. kemur í ljós ef grípa þarf til snemmtækrar íhlutunar. Einnig er starfsfólk meðvitað í gegnum daglegt starf skólans og grípur inn í ef barn þarf aukinn stuðning. Þegar upp kemur grunur um frávík í þroska barns sest deildarstjóri og sérkennslustjóri niður með foreldrum og setur niður í sameiningu áætlun þar sem unnið er eftir hugmyndafræði snemmtækrar íhlutunar.

Tengsl skólastiga

Formlegt samstarf er á milli leik- og grunnskóla Kópavogs. Skólaganga barna á að mynda samfellda heild þannig að sú þekking og viðfangsefni sem börnin eru að fást við í leikskólanum verði sá grunnur sem grunnskólanámið byggir á. Tengsl leikskóla og grunnskóla er samstarfsverkefni barna, foreldra, og kennara, þar sem velferð, þroski og menntun barnanna er í brennidepli.

Foreldrar eru mikilvægir tengiliðir milli skólastiga. Þeir miðla upplýsingum um börn sín og leikskólagöngu þeirra og eiga rétt á að fá vitneskju um þau gögn sem fylgja þeim úr leikskóla. Foreldrum er skylt að veita leikskólanum upplýsingar sem nauðsynlegar eru fyrir skólastarfið og velferð barna. Þeir eiga rétt á aðgangi að upplýsingum um börn sem leikskólar varðveita. Þegar börn flytja milli leikskóla eða fara í grunnskóla skal leikskólastjóri sjá til þess að nauðsynlegar upplýsingar fylgi þeim með tryggunn hætti.

Samstarf er við grunnskólann í hverfinu sem er Snælandsskóli. Elstu börnin fara í heimsóknir og kynnast starfinu í skólanum ásamt því að vera boðin á leiksýningu hjá grunnskólanemum. Börn úr 1. bekk grunnskólans koma í heimsókn í leikskólann einu sinni að vetri. Einnig er vorskóli eitt skipti í maí/júní þar sem foreldrar fara með börn sín í heimsókn í grunnskólann. Niðurstöðum úr *HLJÓM-2* er miðlað til skólanna sem börnin fara í. Einnig eru veittar upplýsingar til grunnskólans um börn sem hafa þurft á sérkennslu að halda.

Mat og eftirlit

Mat er órjúfanlegur þáttur í starfi skóla og námi barna. Námsmat veitir upplýsingar um árangur barna við að uppfylla markmið náms, örvar þau til frekari dæða og nýtist við að stuðla að frekari framförum í námi. Mat á starfi skóla hefur þann tilgang að tryggja að réttindi barna séu virt og þau fái þá menntun og þjónustu sem þeim ber samkvæmt lögum.

Mat á námi og velferð barna

Leikskólar Kópavogs þróa fjölbreyttar aðferðir við mat á vellíðan og námi barna. Mat á að beina sjónum að áhuga barna, getu þeirra og hæfni og styrk sem þau sýna á ólíkan hátt. Mat á að vera einstaklingsmiðað og til þess gert að efla hvert barn. Á grundvelli matsins skal veita hverju og einu barni námstækifæri og stuðning við hæfi svo að þau geti tekið virkan þátt í leik og starfi.

Mat á vellíðan og námi barna felur í sér að safnað er fjölbreyttum upplýsingum um það sem börn fást við og hafa áhuga á. Til að geta gegnt þessu margþætta hlutverki þarf mat að uppfylla þau skilyrði að vera réttmætt, áreiðanlegt og meti það sem það á að meta.

Leikskólar Kópavogs styðjast við ýmsar skimanir til að meta þroska og framfarir barna. Eftirfarandi skimanir eru nýttar:

EFI-2 málþroskaskimun er ætlað að finna þau börn á fjórða ári sem víkja mest frá meðalfærni jafnaldra í málskilningi og máltjáningu.

Hæfnirammur í íslensku fyrir fjöltyngd börn er fyrst og fremst ætlað að vera uppspretta fjölbreytilegs leikskólastarfs sem styður við framfarir barna í íslensku. Viðmið Hæfnirammanna sýna þróun á færniþáttum við tileinkun annars tungumáls sem brýnt er að vinna markvisst með og þeirri hæfni sem börnin þurfa að ná á þessu fyrsta skólastigi.

HLJÓM-2 er aldursbundin skimun sem er lögð fyrir til að meta hljóðkerfis- og málvitund barna í elsta árgangi leikskólans.

Mat á leikskólastarfi

Mat á leikskólastarfi hefur þann tilgang að tryggja að réttindi leikskólabarna séu virt og þau fái þá menntun og þjónustu sem þeim ber samkvæmt lögum um leikskóla. Mat á skólastarfi er tvíþætt: Annarsvegar er um að ræða mat sem leikskólarnir framkvæma sjálfir og er kallað innra mat. Hins vegar er um að ræða mat sem utanaðkomandi aðili vinnur á vegum sveitafélags, ráðuneytis mennta- og menningarmála eða annarra aðila og er nefnt ytra mat.

Innra mat í leikskólum

Leikskólakennarar eru í lykilhlutverki við skipulagningu og framkvæmd innra mats. Mikilvægt er að mat byggi á þátttöku og samvinnu kennara, foreldra og barna. Lýðræðisleg vinnubrögð við innra mat, þar sem tekið er tillit til sjónarmiða þeirra sem koma að leikskólastarfinu, stuðla að auknum gæðum í starfinu. Kerfisbundið mat greinir hvað gengur vel og hvað betur mætti fara og síðan eru teknar ákvarðanir um umbætur á grundvelli niðurstaðna.

Í leikskólum Kópavogs eru reglulegar kannanir lagðar fyrir foreldra, starfsfólk og stjórnendur. Niðurstöður eru nýttar til umbóta í leikskólanum. Niðurstöður gefa stjórnendum leikskólans góðar vísendingar um hvað foreldrar og starfsfólk eru ánægðir með og hvað mætti betur fara í starfinu. Matsaðferðir eru ýmist notaðar annað eða fjórða hvert ár.

Í leikskólum Kópavogs meta börnin starfið reglulega yfir árið. Hver leikskóli velur aðferð hverju sinni til að mynda er myndrænt mat, notast við hugarkort og kosningar. Niðurstöður innra mats og umbótaáætlunar er birt í starfsáætlun leikskólans.

Auk þess ígrundar hver deild leikskólans fyrir sig starf vetrarins bæði að hausti og vori og nýta þessar niðurstöður til að skipuleggja áframhaldandi starf deildarinnar.

Ytra mat í leikskóla

Leikskólanefnd Kópavogs hefur eftirlit með því að starfsemi leikskólans samræmist leikskólalögum, reglugerðum og aðalnámskrá leikskóla. Deildarstjóri leikskóladeildar í umboði leikskólanefndar ber ábyrgð á framkvæmd ytra mats.

Lögð er fyrir könnun á vegum Skólapúlsins fyrir foreldra og starfsfólk annað hvert ár. Markmið með Skólapúlsinum er að útvega skólastjórnendum og leikskóladeild áreiðanleg, langtímamiðuð, samanburðarhæf og aðgengileg gögn um mikilvæga þætti í skólastarfinu.

Skólapúlsinn metur meðal starfsfólks 23 þætti, þ.á.m. vinnuálag, áskoranir í starfi, stuðning frá yfirmanni, samband vinnu og einkalífs, starfsanda, einelti og áreiti. Skólapúlsinn metur meðal foreldra 31 matsþátt, þ.á.m. daglegt leikskólastarf, námsumhverfi, samskipti við foreldra, upphaf og lok leikskólagöngu.

Skrifstofa mannauðs- og kjaramála Kópavogsbæjar leggur fyrir starfsfólk annað hvert ár vinnustaðagreiningu. Markmið með vinnustaðagreiningu er að mæla starfsánægju, almenna líðan í starfi, hollustu og helgun starfsfólks.

Einnig eru ýmsir eftirlitsaðilar sem huga að búnaði skólans eins og heilbrigðiseftirlitið, vinnueftirlitið, BSI hefur eftirlit með útisvæði og umsjónarmaður fasteigna sér um eldvarnaeftirlit ásamt því að elstu börn leikskólans ásamt starfsfólki en þau ganga hring um húsið mánaðarlega og huga að eldvarnarbúnaði og neyðarútgöngum.

Starfsáætlun

Leikskólinn gerir árlega starfsáætlun þar sem starfinu og faglegum áherslum á komandi starfsári er lýst. Í starfsáætlun er umbótaáætlun sem byggð er á mati síðastliðins árs ásamt niðurstöðum skimana og framvindu þeirra. Foreldraráði ber að vera umsagnaraðili starfsáætlunar og leikskólanefnd staðfestir hana.

Starfsfólk

Leikskólastjóri, aðstoðarleikskólastjóri og leikskólakennari skulu hafa menntun leikskólakennara, sbr. lög um menntun og ráðningu kennara og skólastjórnenda við leikskóla. Að auki er heimilt að ráða starfsfólk með fjölbreytta reynslu og menntun til að annast uppeldi og menntun barna. Starfsfólk skal rækja starf sitt af fagmennsku, alúð og samvirkusemi. Það skal gæta kurteisi, nærgætni og lipurðar í framkomu sinni gagnvart börnum, foreldrum þeirra og samstarfsfólki.

Starfsfólki ber að stuðla markvisst að velferð og farsæld barna ásamt því að fylgjast með, taka eftir og greina vísbendingar um að þörfum barns sé ekki mætt með fullnægjandi hætti og bregðast við þeim á skilvirknan hátt. Starfsfólki leikskóla ber að taka þátt í samstarfi í samræmi við ákvæði laga um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna, þ.m.t. eftir atvikum að taka sæti í stuðningsteymi. Starfsfólk leikskóla er bundið þagnarskyldu. Þagnarskyldan nær ekki til atvika sem ber að tilkynna um lögum samkvæmt.

Hér í Grænatúni leggjum við áherslu á samvinnu á milli deilda. Á föstudögum safnast allir inn á sal og höfum við þar sameiginlega söngstund, við höfum opið á milli deilda a.m.k. einu sinni í mánuði, börnin fara með matarvagnana í eldhúsið og síðast en ekki síst hjálpast allir að á útileiksvæði. Markmiðið með samvinnunni er að börnin fái að kynnst öllum skólanum, það gerir þau öruggari þegar þau flytja á milli deilda og þau ná að kynnst öllu starfsfólkinu.

Samstarf við foreldra

Markvisst er unnið að því að auka samráð við foreldra og styrkja aðkomu þeirra að leikskólastarfi. Leikskólastjóri stuðlar að samstarfi milli foreldra og starfsfólks leikskóla með velferð og farsæld barna að markmiði ásamt því að aðstoða foreldra við stofnun foreldrafélags. Leikskólastjóri skal jafnframt hafa frumkvæði að kosningu í foreldraráð við leikskólann.

Foreldrafélag

Hlutverk foreldrafélagsins er að styðja við starf leikskólans með ýmsum hætti t.d. með aðkomu að jólaskemmtun, námskeið fyrir börnin og sumarhátíð. Markmið foreldrafélagsins er að auka virkni meðal foreldra, stuðla að velferð barnanna og síðast en ekki síst að hvetja til aukinnar samvinnu milli foreldra og starfsfólks leikskólans.

Foreldrar ganga sjálfkrafa í félagið þegar barnið byrjar í leikskólanum. Aðalfundur er haldinn að hausti og þá er kosin stjórn foreldrafélagsins. Stjórnin hittist með reglulegu millibili yfir vetrartímann og er einn starfsmaður frá leikskólanum með á þeim fundum. Foreldrar greiða ákveðna upphæð í sérstakan sjóð sem notaður er til að auðga starfið t.d. með ferðum,

leiksýningum og ýmsu öðru. Upphæðin er ákveðin af foreldrafélaginu. Í stjórn foreldrafélagsins sitja sex foreldrar sem eru birtir á heimasíðu skólans.

Foreldraráð

Í foreldraráði sitja að lágmarki þrír foreldrar. Skal kosning til foreldraráðs fara fram í september á ári hverju og skal kosið til eins árs í senn. Foreldraráð setur sér starfsreglur. Leikskólastjóra ber að starfa með foreldraráði.

Hlutverk foreldraráðs er að gefa umsagnir til leikskóla og nefndar, sbr. 2. mgr. 4. gr., um skólanámskrá og aðrar áætlanir sem varða starfsemi leikskólans. Þá skal ráðið fylgjast með framkvæmd skólanámskrár og annarra áætlana innan leikskólans og kynningu þeirra fyrir foreldrum. Foreldraráð hefur umsagnarrétt um allar meiri háttar breytingar á leikskólastarfi og fundar reglulega yfir skólaárið.

Foreldraráð skólans fundar einu sinni á mánuði en á þeim fundum er m.a. farið yfir starfsemi skólans, yfirfarið skólanámskrá, starfsáætlun og skóladagatal. Í ráðinu sitja 3 foreldrar ásamt leikskólastjóra en nöfn þeirra eru birt á heimasíðu skólans.

Allir fulltrúar í foreldraráðum leikskóla Kópavogs eru kjörgengnir í framboð til setu í leikskólanefnd. Kosið er um einn fulltrúa í nefndina og einn til vara til eins árs í senn.

Öryggismál

Kópavogsbær hefur sett sér það markmið að vera slysalaus vinnustaður. Til að svo megi verða þarf að efla öryggisvitund starfsfólks og stuðla að öflugri öryggismenningu.

Kópavogsbær leggur áherslu á að öryggi starfsfólks, nemenda og annarra þjónustuþega sé í fyrirrúmi og að leita allra leiða til að efla öryggi.

Forvarnir og góð vinnubrögð skapa öruggara umhverfi sem fyrirbyggir óhöpp og slys. Í öryggisstefnu bæjarins felst meðal annars að á öllum vinnustöðum verði til staðar virkar öryggisnefndir og starfsfólk bæjarins vinni eftir samþykkt um öryggismál.

Í leikskólanum er starfandi öryggisnefnd sem inniheldur tvo öryggisverði og tvo öryggistrúnaðarmenn en þessir aðilar hafa sótt vinnuverndarnámskeið hjá Vinnueftirlitinu og Kópavogsbæ. Forvarnir og fræðsla er mikilvægur þáttur í starfi leikskólans og erum við með æfingar vegna rýmingar a.m.k. einu sinni til tvisvar sinnum á ári, nýtt starfsfólk fær fræðslu þegar það byrjar í starfi. Öll slys eru tilkynnt í gegnum atvikskráningu á innri vef Kópavogsbæjar og ef um fjarveruslys er að ræða þá er tilkynnt til vinnueftirlitsins.

Áfallaráð

Áfallaráð er teymi innan skólans sem er ávallt í viðbragsstöðu ef upp koma áföll í skólanum. Ráðið vinnur eftir áfallaáætlun Grænatúns þar sem fjallað er um vinnuferli til að styðjast við þegar áföll verða. Í áfallaráði Grænatúns sitja skólastjóri, aðstoðarskólastjóri, sérkennslustjóri og einn deildarstjóri. Áfallaáætlun er hægt að finna á heimsíðu skólans.